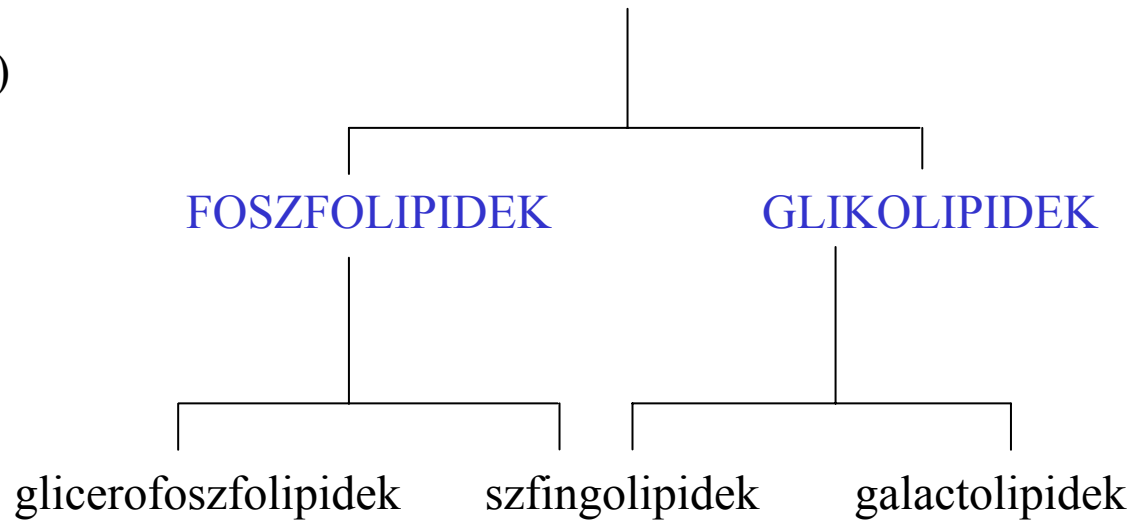

MEMBRÁN LIPIDEK BIOKÉMIÁJA

TRIGLICERIDEK

(neutrális lipidek)

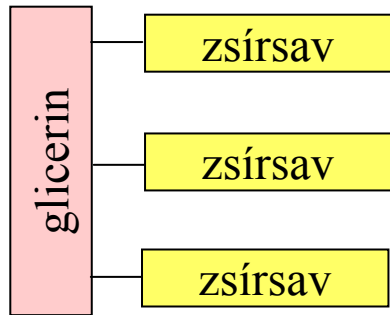
MEMBRÁN LIPIDEK

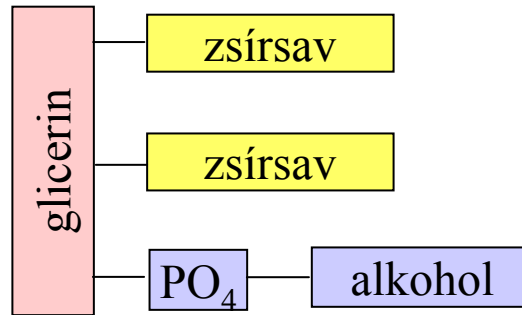
MEMBRÁN LIPIDEK SZEREPE

A legtöbb foszfolipid	membránok alkotói
Foszfatidil-kolin	epében a koleszterin stabilizálása
Foszfatidil-kolin	LCAT enzim kofaktora a HDL-ben
Glikoszfingolipidek	vércsoport markerek
Szfingolipidek	pl. az axonokat körülvevő mielinhüvelyben dúsulnak fel
Dipalmitoil-lecitin	„surfactant”, felületi feszültséget csökkenti a tüdő alveolusaiban
Foszfatidil-inozitol-foszfátok	jelátvitel, glikoproteineket horgonyoz ki a plazmamembránhoz (GPI)
PAF (trombocita aktiváló faktor)	éter-lipid

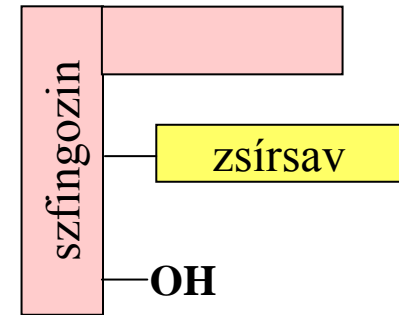
Trigliceridek

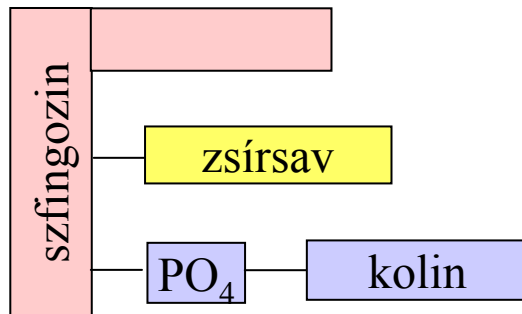
Glicerofoszfolipid

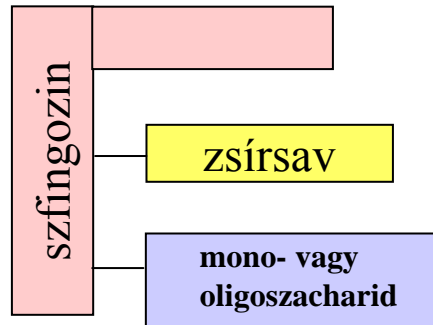
Sztingolipid (ceramid)

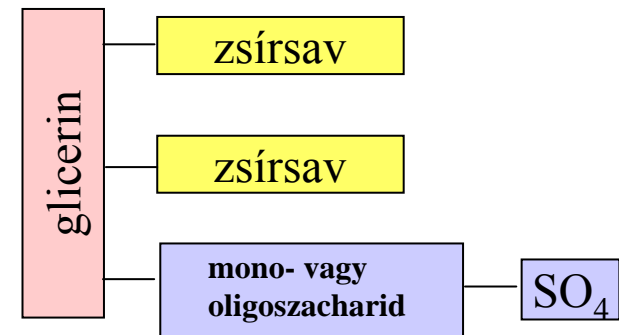
Sztingolipid (szfingomielin)

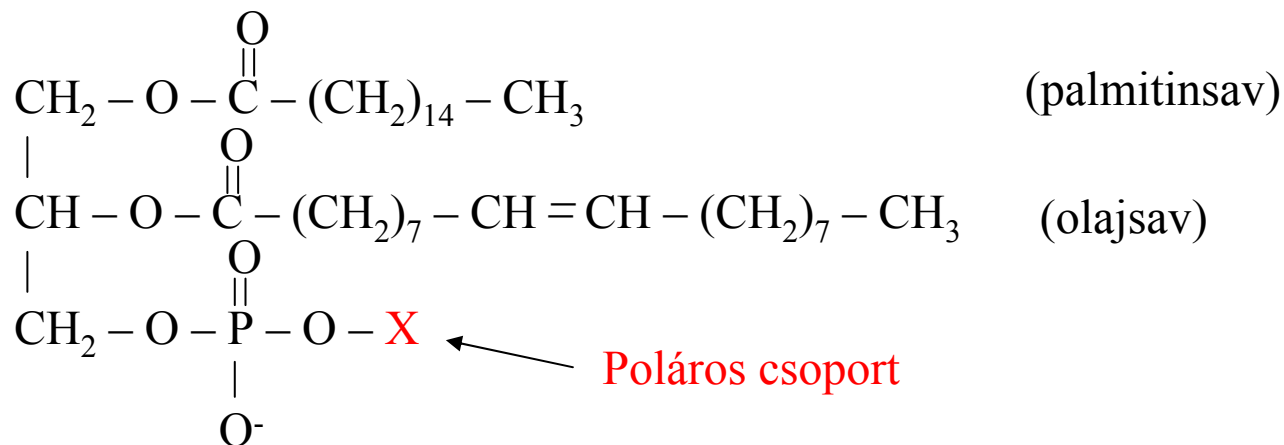
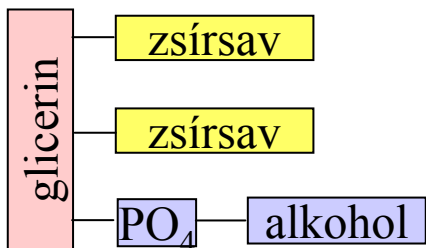
Glikosztingolipid (cerebrozid, gangliozid)

galaktolipid (szulfolipid) (növényekben)

GLICEROFOSZFOLIIDEK

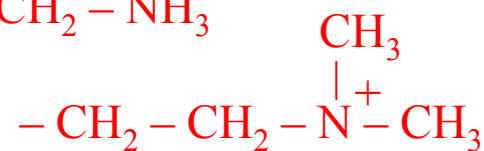
1, Foszfatisav

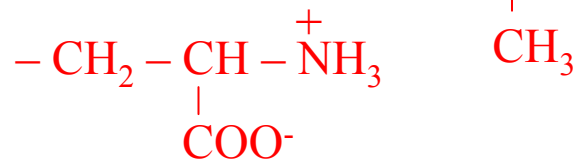
2, Foszfamidil-etanolamin

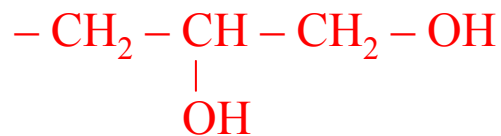
3, Foszfamidil-kolin (lecitin)

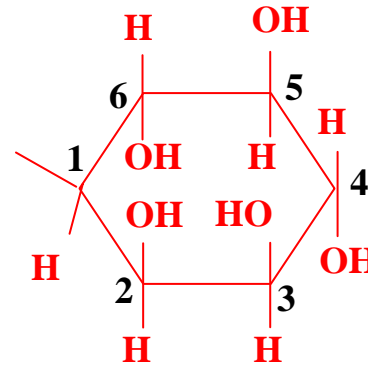
4, Foszfamidil szerin

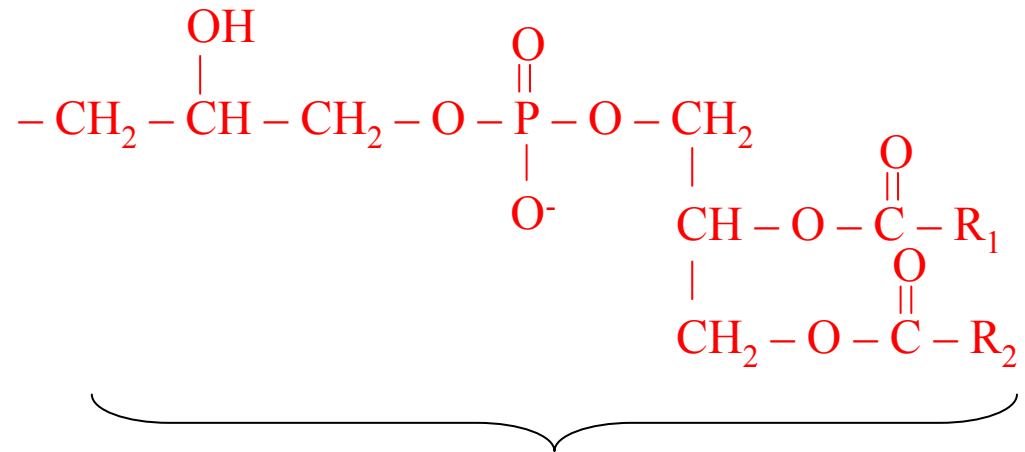
5, Foszfamidil-glicerol

6, Foszfátidil-inozitol

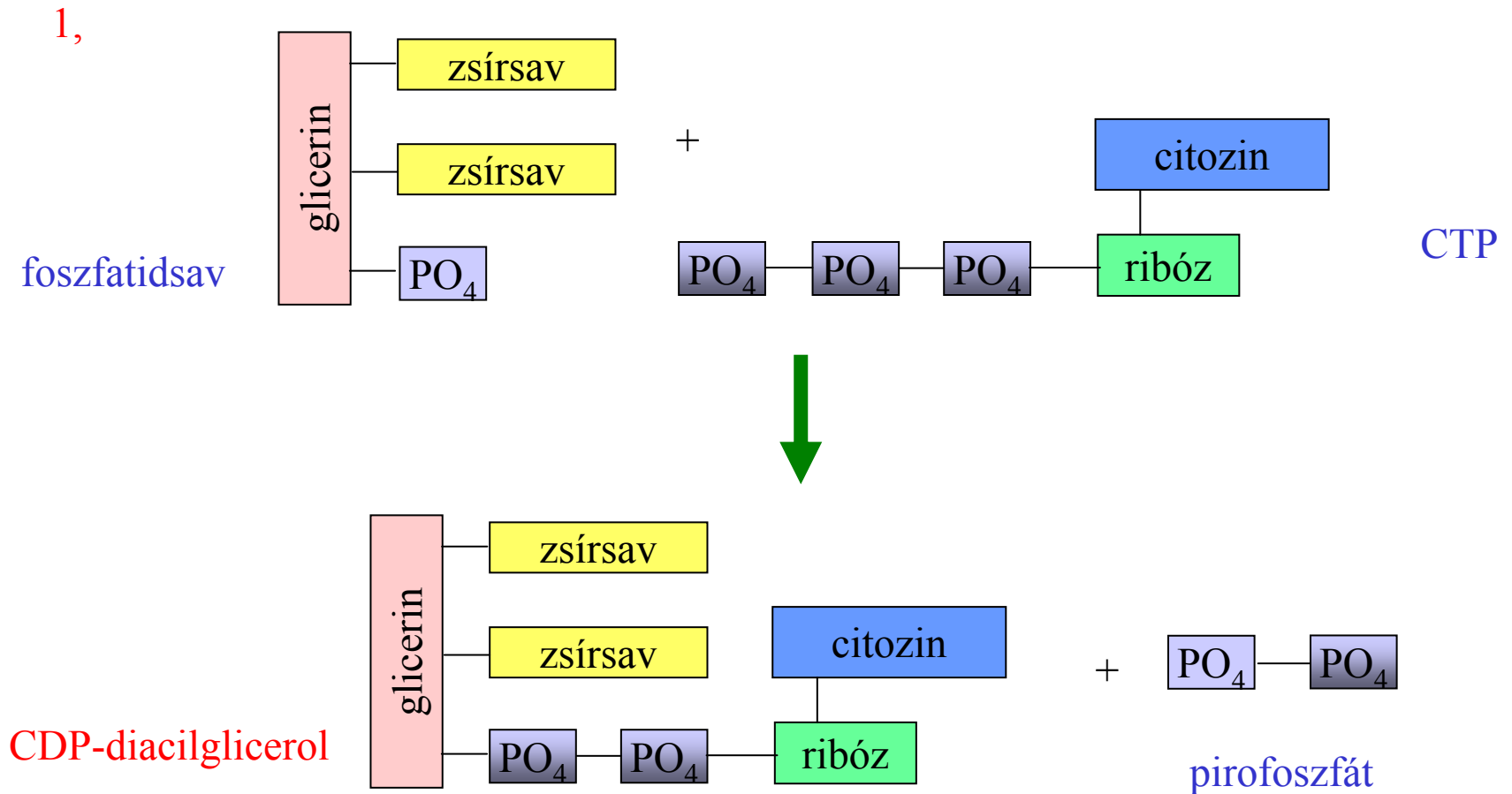
6, Kardiolipin

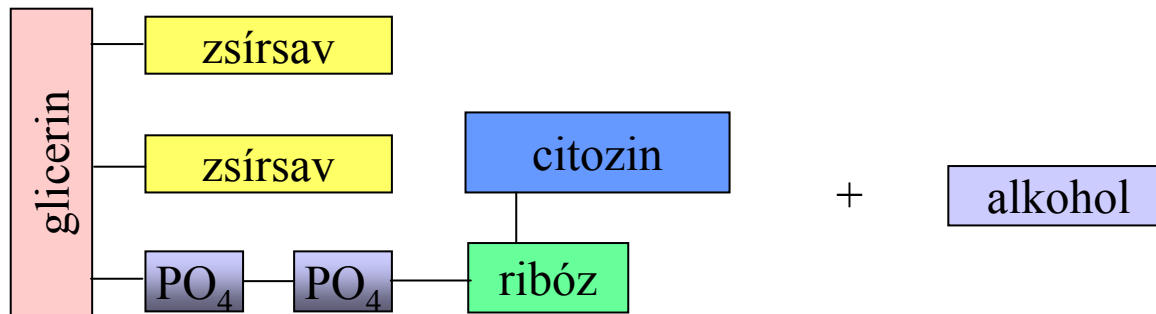

Foszfátidil-glicerol

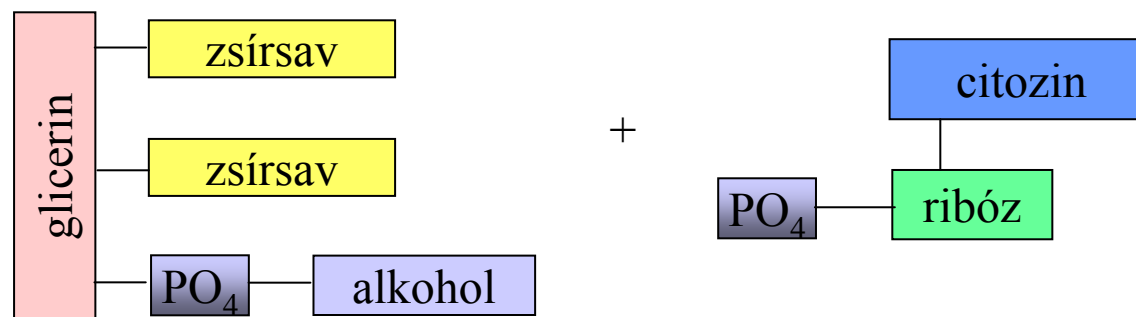
GLICEROFOSZFOLIPIDEK SZINTÉZISE

Két fajta stratégia ismeretes emlősökben a glicerofoszfolipidek szintézisére!

CDP-diacylglycerol

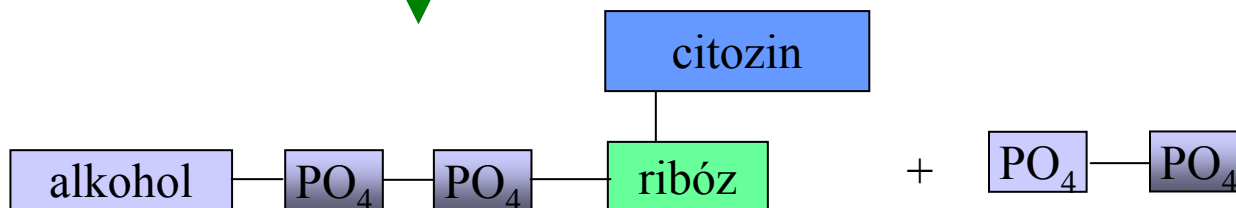
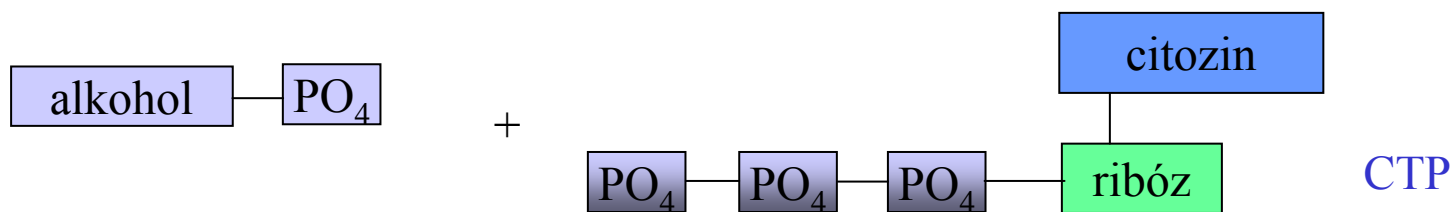
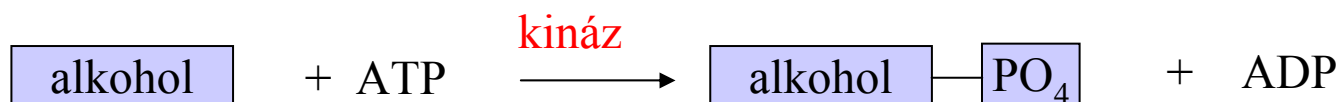

glicerofoszfolipid

CMP

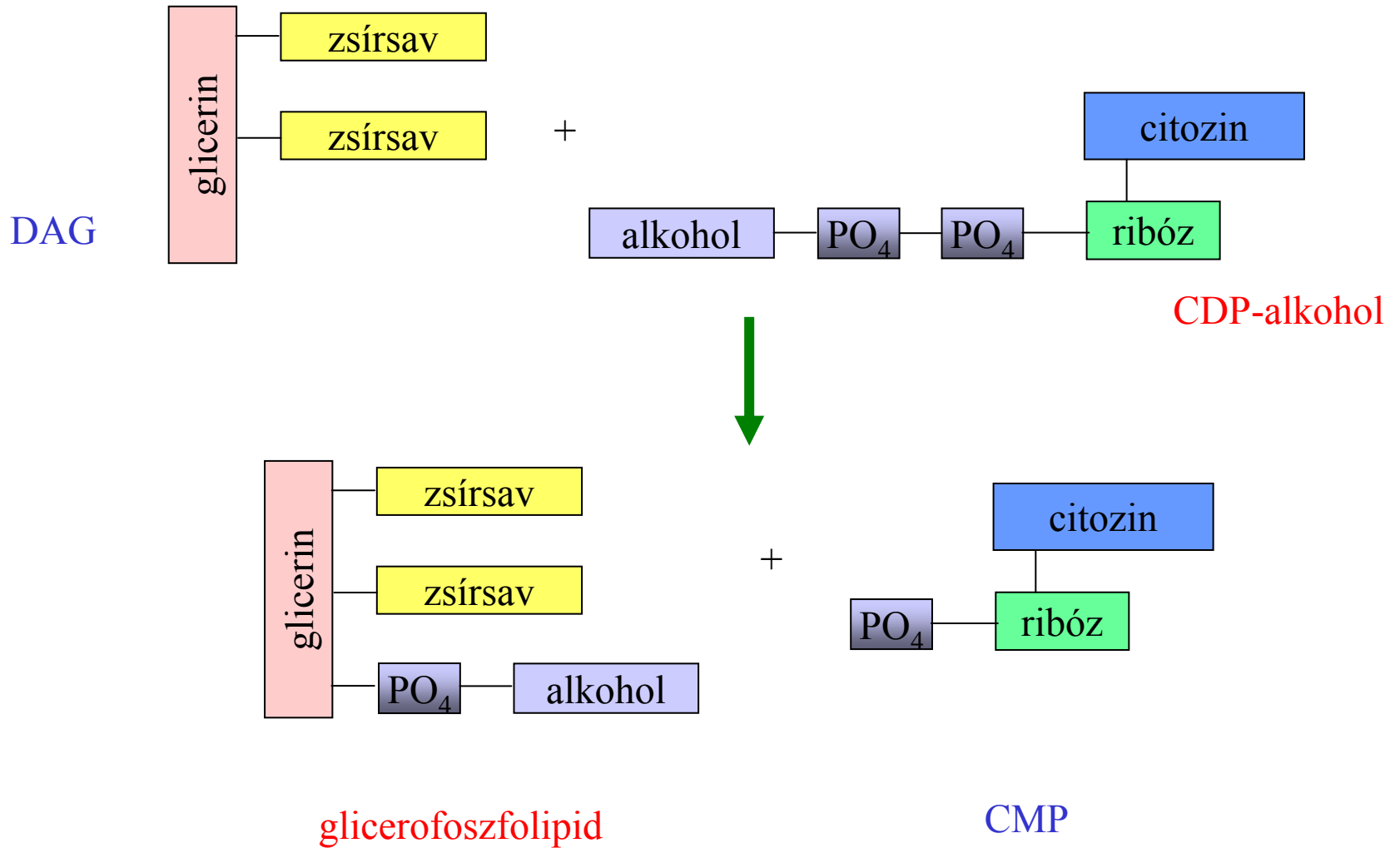
Így szintetizálódik: a **foszfatidil-inozitol**, a **foszfatidil-glicerol** és a **kardiolipin**!!

2,

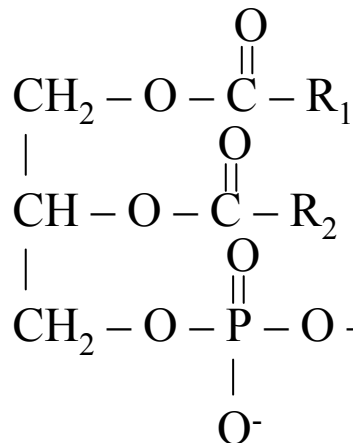
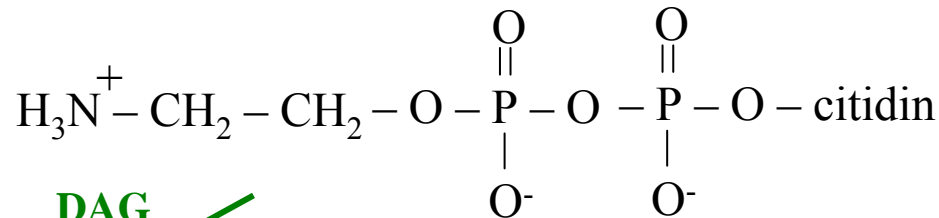
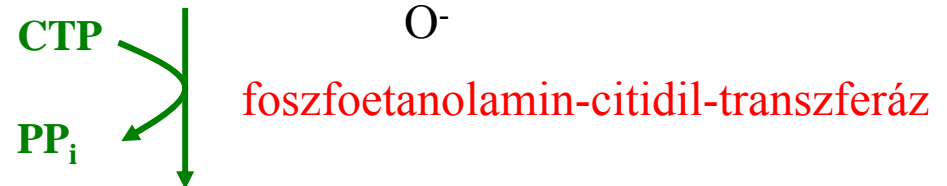
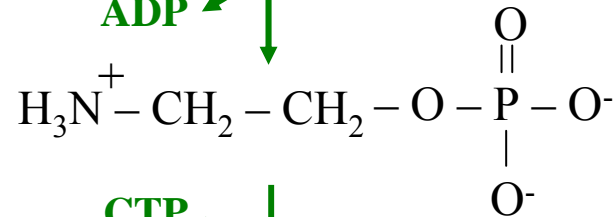
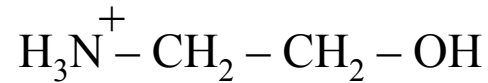
CDP-alkohol

pirofoszfát

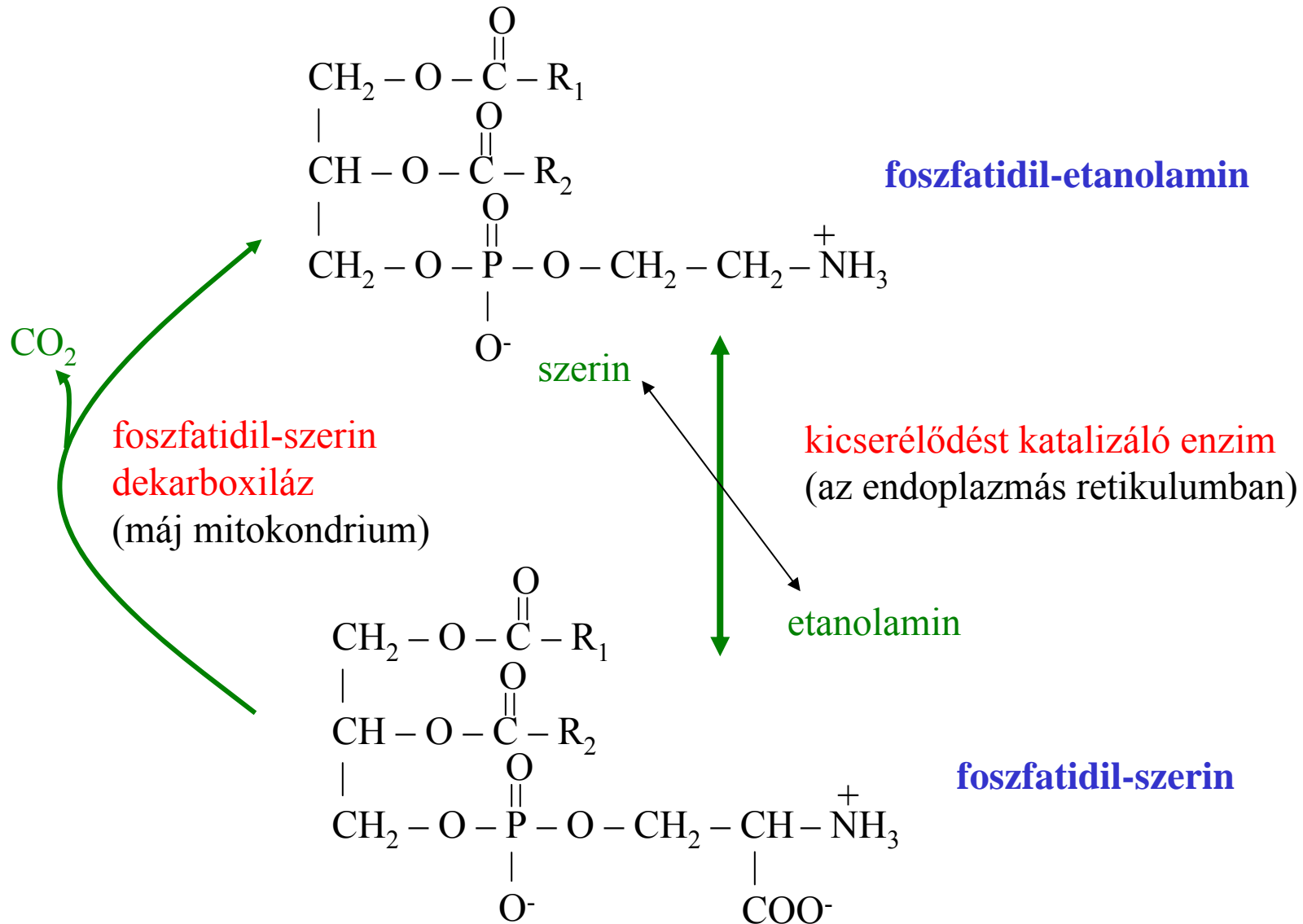
Így szintetizálódik: a **foszfatidil-kolin** és **foszfatidil-etanolamin**!!

A FOSZFATIDIL-ETANOLAMIN SZINTÉZISE

foszfátidil-etanolamin

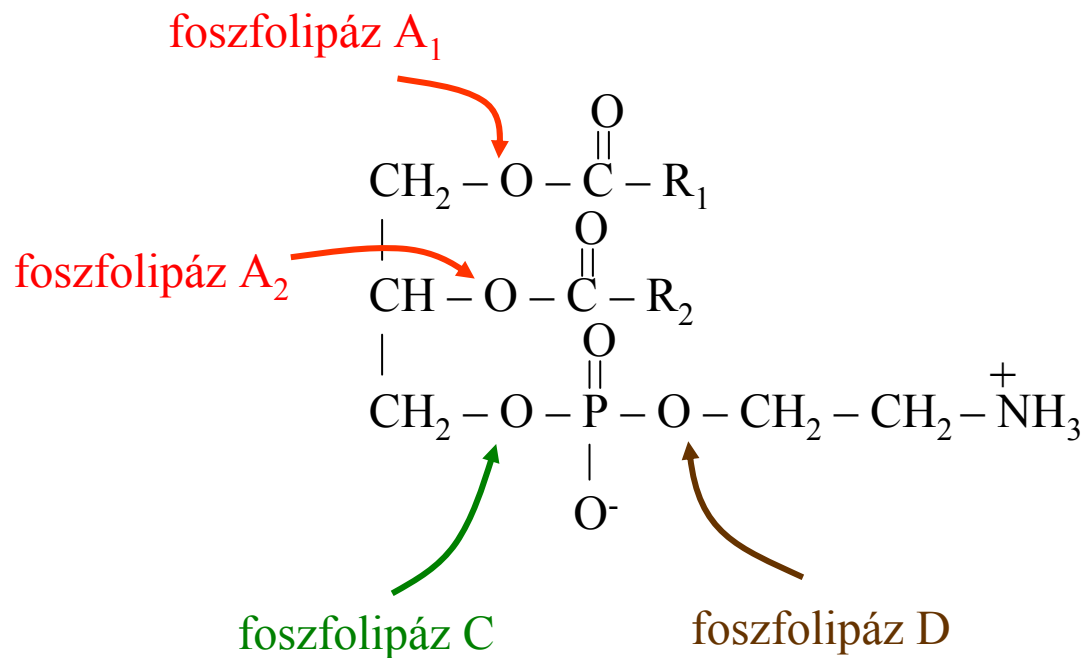
A FOSZFATIDIL-SZERIN SZINTÉZISE

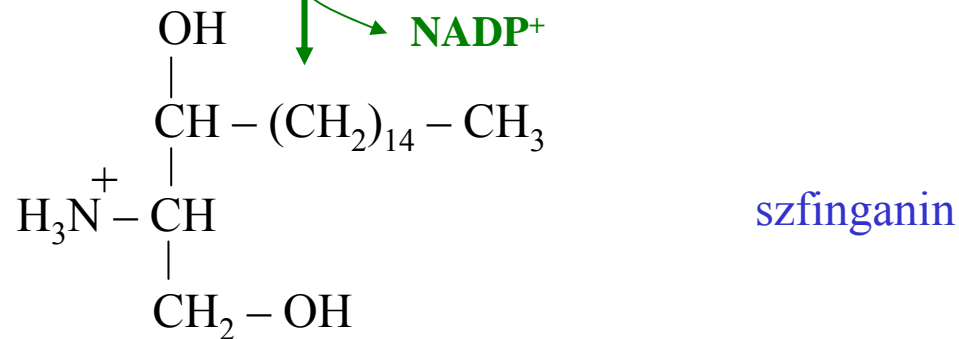
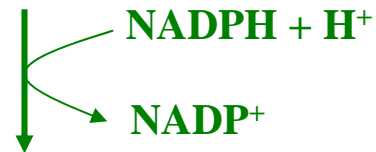
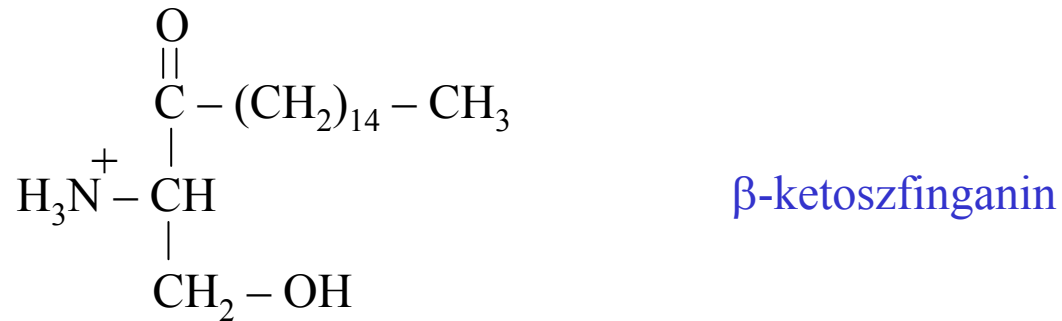
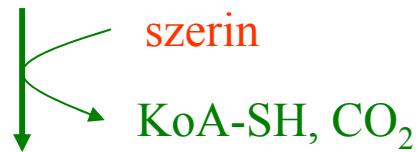
RESPIRATORY DISTRESS SYNDROME (RDS)

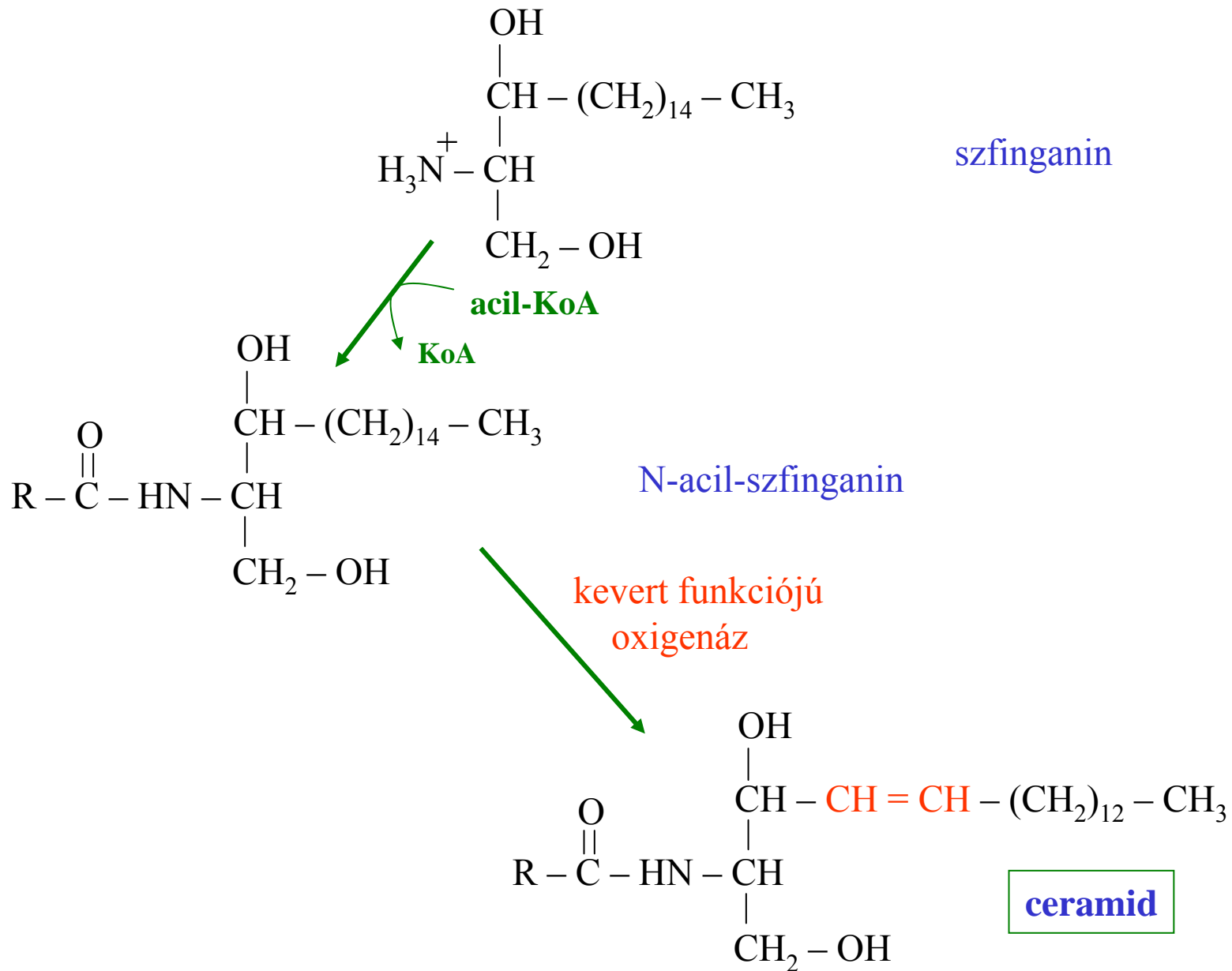
- a szindróma a fő oka az újszülöttek elhalálzásának (az összes halál 15-20 %-a)
- koraszülötteket veszélyeztet, mert „éretlen a tüdejük”, ugyanis csak kis mennyiségben termelik a **DIPALMITOIL-LECITINT (SURFACTANT)**
- ez a lipid csökkenti a felületi feszültséget a tüdő alveolusaiban, így a kilégzéskor az alveolusok nem esnek össze
- a II. típusú pneumociták először szfingomielint termelnek, majd a terhesség későbbi heteiben dipalmitoil-lecitint. A 34. gesztációs hétre a lecitin/szfingomilein aránynak legalább 2-nek kell lennie az amnionfolyadékból vett mintának.
- ha ez kettőnél alacsonyabb, akkor pl. szteroidot szoktak adni, vagy születés után „surfactant” spray-t adnak a gyerekeknek

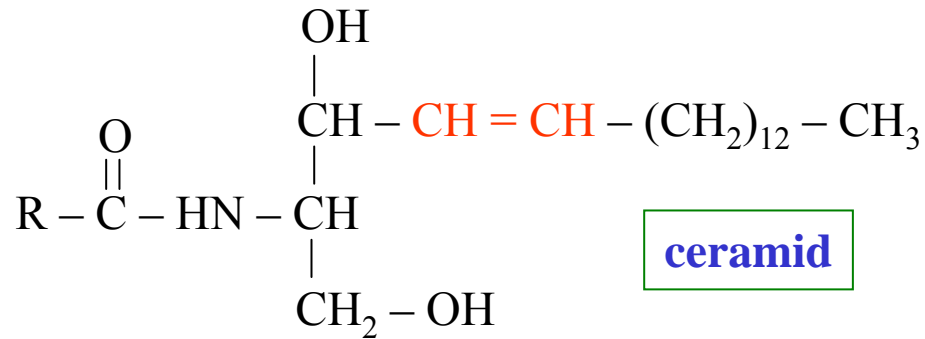
FOSZFOLIPÁZOK

A SZFINGOLIPIDEK SZINTÉZISE

foszfatidil-
kolin

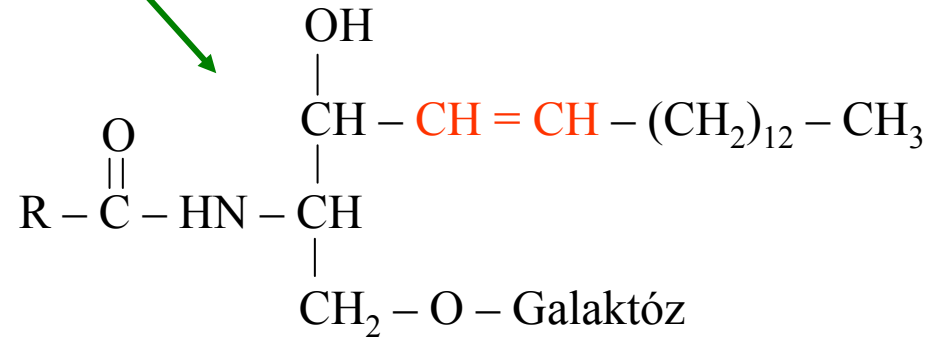
DAG

szfingomielin
szintáz

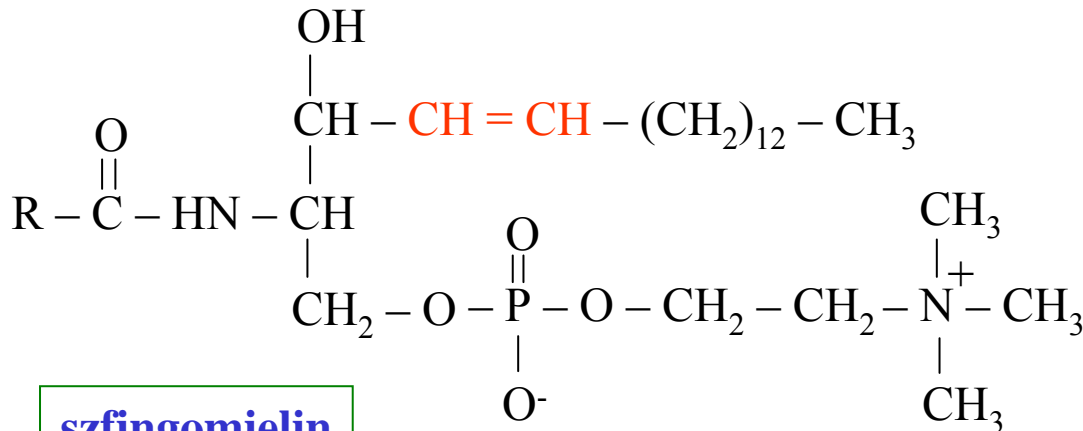
UDP-galaktóz

UDP

UDP-galaktóz
transzferáz

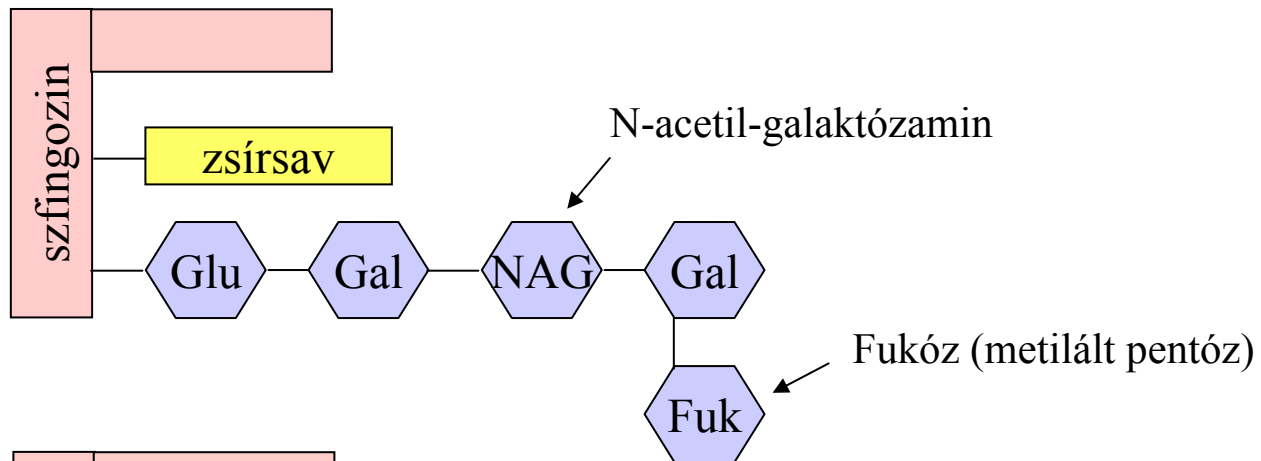

galaktocerebrozid

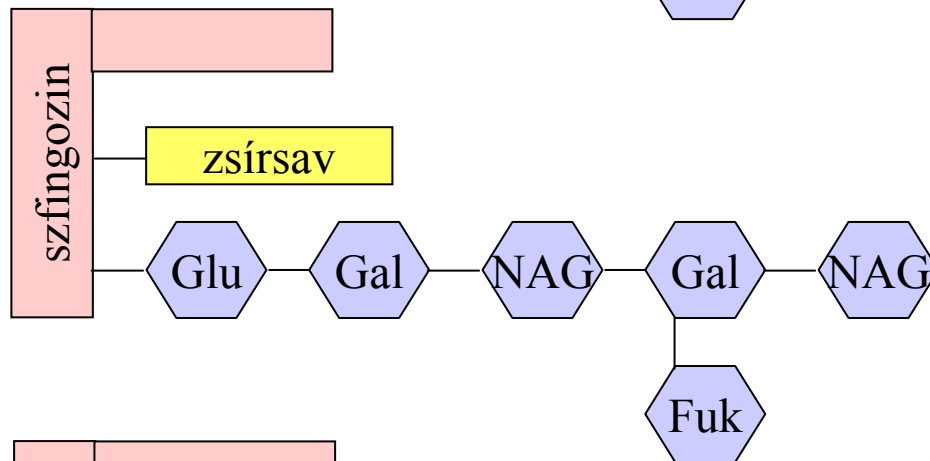

szfingomielin

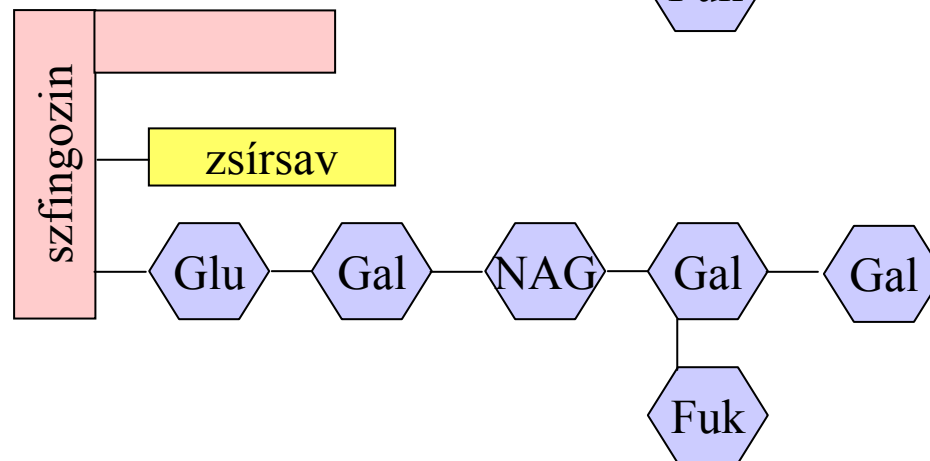
O antigén

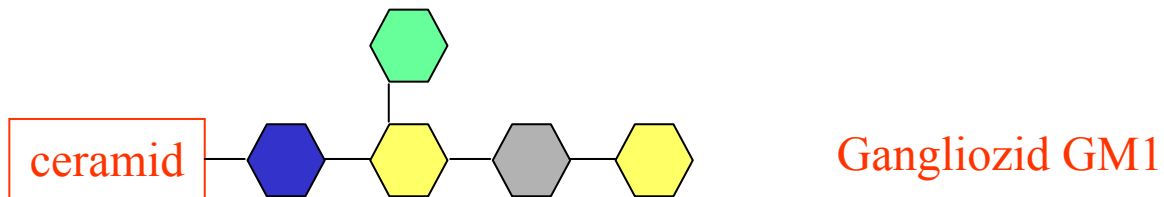
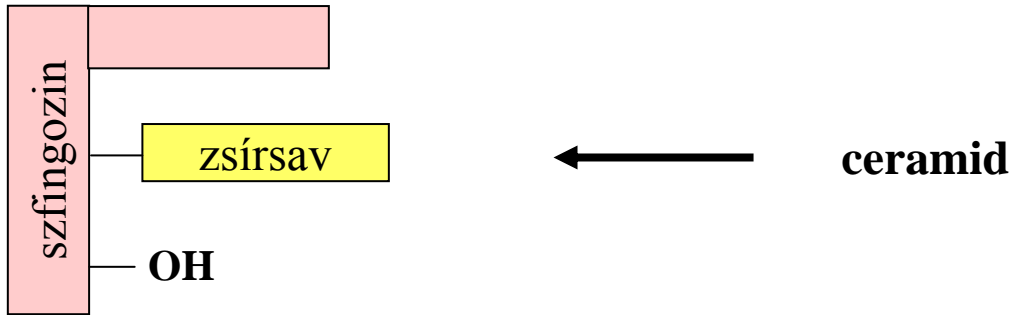

A antigén

B antigén

glukóz

galaktóz

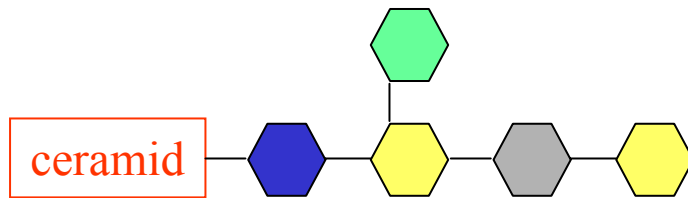

N-acetil-galaktózamin

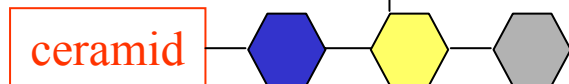
N-acetil-neuraminsav (C9, sziálsav)

GLIKOSZFINGOLIPIDEK LEBOMLÁSI ZAVARAI

Gangliozyd GM1

β -galaktozidáz

Generalizált gangliozydózis

Gangliozyd GM2

hexózaminidáz A

Tay-Sachs betegség

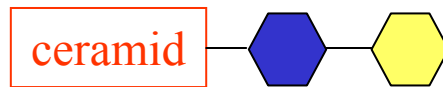
Gangliozyd GM3

gangliozyd neuraminidáz

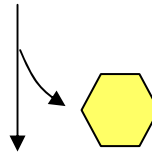
Glikoszfinolipid

Idegrendszerben felhalmozódó GM2, mentális retardáció, vakság, bénulás, 3-4 éves korban halál

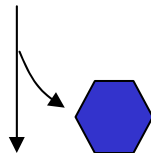
Glikoszfinolipid

β -galaktozidáz

Cerebrozid

glukocerebrozidáz

Gaucher betegség

3-féle megjelenése van: csecsemőkori, fiatalkori és felnőttkori. Agysorvadás, splenomegális, hepatomegália, demencia

Neumann-Pick betegség

szfingomielináz

foszfokolin

szfingomielin

Neumann-Pick betegség:

Szfingomielin akkumulálódik az agyban, csecsemőkben jelentkezik, mentális retardációk, korai halál